

Identificatie van de wapens op de zegelmatrijs van den Broucke

Pieter Donche

IN *HERALDICUM DISPUTATIONES*, 22 (2017), p. 144 verscheen een vraag naar identificatie van een zegelmatrijs zonder randschrift maar met een gevierendeeld wapen: *in 1 & 4 een roos tussen een hertengewei; in 2 & 3: drie jachthoorns*. Het artikel suggereerde al een naam *van den Broucke de Terbecq* voor het wapen in de kwartieren 1 & 4, hierbij verwijzend naar RIETSTAP's, *Armorial Général*, maar voor het wapen in de kwartieren 2 & 3: *drie jachthoorns* werd geen familienaam gesuggereerd. (*Zie de afbeelding hiernaast.*)

Een gebruiker van een zegel met een gevierendeeld wapen kan in de vierending de combinatie voorstellen van zijn eigen familiewapen en dit van zijn echtgenote of ook deze van zijn vader en moeder of zelfs deze van een nog veel eerder levend voorouderechtpaar uit de mannelijke lijn. Er zijn dus meerdere mogelijkheden. Hoe dan ook, er dient gezocht naar een echtpaar met familiewapens zoals respectievelijk 1 & 4 en 2 & 3.

Het eerste wapen in de vierending: van den Broucke

Van den Broucke is een plaatsnaam afgeleid van een kenmerk van het landschap: een *brouck* is een moeras. Nu zijn er in Vlaanderen en bij uitbreiding het hele Nederlandstalige gebied natuurlijk veel meer dan één moeras waaraan een familie zijn naam kan aan ontleend hebben en dus kunnen er ook veel families met die naam allerlei verschillende wapens gevoerd hebben. Om welke familie *van den Broucke* gaat het hier? We namen RIETSTAP zelf nog eens ter hand. Daar staat immers vaak een geografische omschrijving bij, toch niet onbelangrijk om het zoekgebied naar een familie van die naam in te perken. RIETSTAP vermeldt: *'Termonde'* (Dendermonde). We namen dus

het grafschriftenboek van Dendermonde¹ erbij. Dit gaf ons wel de vermelding van een drietal rouwborden voor die familie *van den Broucke de Terbecq* maar nog geen tekening of beschrijving van familiewapens.

Het artikel in *Heraldicum Disputationes* verwees ook naar DUERLOO's, *Wapenboek van de Belgische Adel*. Nazicht in de jaarboeken (1847-1950) *Annuaire de la Noblesse Belge*, waarin ook tal van genealogieën opgenomen zijn leverde een genealogie *van den Broucke*, later heren van *Ter Becq* op in de jaargang 1913, dl. I, pp. 25-41 en met een familiewapen getekend en beschreven zoals in de kwartieren 1 & 4. Van deze Oudenaardse familie start de genealogie in de 16de eeuw en eindigt ze in 1870 met het overlijden van de laatste mannelijke naamdrager.

De stamvader in Oudenaarde was er raadspensionaris en in de volgende generaties vindt men meerdere schepenen en een burgemeester van de stad, meerdere (erfelijke) ontvangers-generaal van de kasselrij, baljuws van Schorisse en Rode, enkele militairen en ten slotte een schepen en een burgemeester van Dendermonde. Met deze laatste is de plaatsvermelding in RIETSTAP verklaard (en toont tevens aan dat zijn plaatsvermeldingen verwijzen naar de *vindplaats* van een voorstelling van het wapen en niets zegt over het oorsprongsgebied van een familie).

We vonden ook van een Jan van den Broucke, zoon van Jan een zegel terug van 1 mei 1559 te Oudenaarde in de verzameling zegelafgietsels van het Algemeen Rijksarchief. Het toont ook de roos tussen een hertengewei. (Zie de afbeelding hiernaast).²

In de handschriften van Casimir de Sars de Solmon (1766-1859, Valenciennes) is een korte genealogie *van den Broucke* opgenomen³, beginnend met Jacques van den Broucke (†10 april 1612), schepen van Oudenaarde en daar begraven in de St.-Walburgakerk. De ingekleurde tekening van dit wapen toont dat het veld van goud is, de roos rood en de steel en bladeren groen, het gewei zwart.

Het tweede wapen in de vierending

Aan welke familie waarvan een vrouwelijk lid gehuwd was met één van de Oudenaardse *van den Brouckes* behoort het wapen in 2 & 3 met de drie jachthoorns en zonder andere stukken? Slaat men het repertorium van DE RENESSE⁴ er op na, dan vindt men een lijst van liefst 61 families die drie jachthoorns (*geplaatst 2 en 1*) zonder meer in het schild voeren. Inperking op basis van kleuren is niet mogelijk, een zegelmatrijs laat geen kleuren zien. En RIETSTAP bevat zeker nog lang niet alle familiewapens die er ooit geweest zijn ...

Indien we de namen van echtgenotes van een *van den Broucke* uit de genealogie op een rijtje zetten zijn de kandidaten: *de Launoit, van der Plancken, van Boecholt, Delvael, Jacobs, de Leurere, ter Linden, de Saint Vaast, de Jobar, de Graeve, de Muntzinger en Beeckman*. De doorsnede met de 61 namen in RIETSTAP levert alleen een match op voor *van der Plancken* (*Plancke* bij RIETSTAP): *in keel, drie omgewende jachthoorns van goud*. Maar op basis hiervan de identificatie al als beëindigd beschouwen leek ons toch té kort door de bocht: *van der Plancken* is immers ook een naam die ook op veel plaatsen kan zijn ontstaan. In RIETSTAP is de ‘nadere’ plaatsomschrijving bovendien erg vaag: ‘*Flandre*’...

Kunnen we ook onder die 12 aangehuwde families wapens elimineren door op te sporen welk wapen zij voerden? Dat kan vrij snel met de namen *de Leurere, ter Linden* en de *Saint-Vaast*⁵. De genealogie vermeldde ook (p. 32) van twee broers *van den Broucke* uit de eerste helft van de 18de eeuw dat zij een gevierendeeld wapen gebruikten (wapen van vader en paternele grootmoeder *Jacobs*), zonder evenwel het wapen *Jacobs* te beschrijven. Een nog bestaande grafsteen in de Oudenaardse St.-Walburgakerk⁶ laat ons dat gevierendeelde wapen zien en ook een aparte voorstelling van het wapen van de grootmoeder paterneel (*van*) *Boucholt*. Maar in geen van beide wapens vallen jachthoorns te bespeuren ... Wel kunnen we hiermee opnieuw twee extra kandidaten (*Jacobs* en *van Boucholt*) uit het lijstje schrappen.

Parallel met deze wapenzoektocht zochten we of er nog literatuur omtrent de familie *van den Broucke* uit Oudenaarde is. We vonden nog een 64 jaar eerder verschenen genealogie *van den Broucke de Terbecq* gepubliceerd door FELIX VICTOR GOETHALS⁷. Deze vangt een generatie later aan met Jacques van den Broucke, schepen van Oudenaarde (1572-1612), er begraven in de Sint-Walburgakerk met zijn echtgenote *Jacoba van der Plancken, gezegd Maroten* (†1609)⁸. Voor de rest is deze genealogie gelijklopend met ANB 1913.

En helaas zonder beschrijvingen van familiewapens van echtgenotes ... Deze genealogie geeft wel soms enkele generaties afstammelingen in vrouwelijke lijn, zoals van een dochter Elisabeth van het echtpaar *van den Broucke – van der Plancken*:

Elisabeth VAN DEN BROUCKE x Adrien DELVAEL, waarvan:
 Anne DELVAEL x Charles VAN SPIERE, waarvan:
 Anne Marie VAN SPIERE x Adrien-François BALLET, waarvan:
 Robertine Françoise BALLET x Jean-François DE CASTRO

Van het laatste echtpaar BALLET – DE CASTRO wordt vermeld dat hun grafmonument in de Gentse St.-Baafskathedraal voor beiden ook telkens acht voorouderlijke kwartierwapens bevatte. De familienamen worden geciteerd, waaronder *van den Broucke* maar de wapens worden *niet* beschreven⁹.

In de gekende reeks van tussen 1858-70 gepubliceerde grafschriften met tekeningen van grafmonumenten en wapenschilden van Gentse kerken door PH. BLOMMAERT e.a.¹⁰ wordt de St.-Baafskathedraal *niet* behandeld. Maar deze kerk wordt wel in een eerder werk van KERVYN DE VOLKAERSBEKE¹¹ behandeld. Helaas, daar valt alleen te rapen dat deze grafsteen uit de hoogkerk werd overgebracht naar de zevende kapel in de crypte. Op het eerste zicht weer een dood spoor.

Op zoek naar voorstellingen van het familiewapen van der Plancken (Oudenaarde)

Toch levert die uitweiding over de afstammelingen in vrouwelijke lijn iets op dat aanzette tot verdere exploratie. In het laatst vermelde echtpaar is de man immers een lid van de familie *de Castro*. Nu heeft een Frans Jozef de Castro y Toledo (†1766) zeer talrijke genealogische opzoeken gedaan over zijn aanverwante en andere families en er tal van handschriften over samengesteld. Hij behoorde tot een Spaanse familie die eind 16de eeuw neerstreek in Dendermonde en daarna in de regio's St.-Niklaas en Oudenaarde.

Een van zijn handschriften¹² dat uitsluitend kwartierstaten bevat is ook rijkelijk versierd met getekende en ingekleurde familiewapens. Hierin vonden we ook een kwartierstaat van de hoger vernoemde (Jo)anna Maria *van Spiere* gehuwd met Adriaan Frans *Ballet*. En bij haar voorouders vinden we bij het echtpaar Jacob *van den Broucke – Jacoba van der Plancke* zowaar ook hun getekende en ingekleurde familiewapens. (*Zie de illustratie hiernaast, op blz. 53.*) Men kan er niet naast kijken: het wapen *van der Plancke* bevat drie jachthoorns. Wel zijn de jachthoorns niet omgewend en zijn de kleuren: *in sabel drie jachthoorns van zilver, gesnoerd van goud* dus afwijkend t.o.v. deze bij RIETSTAP.

Louid van Spiere filz
de Joffe

Eponfa G. Jeanne van
Boraeckel.

Richard vander Vaerent
leijg' de torwalle, Rece-
veur de la Chastellnie
d'Andemarde, filz de
Amouelt et de Joffine
vander Donct,
epoufa de marguete van
des Mandere fille de,
Francois et de Jaacqueline
Wulgiers,

Jacques Del vael filz
d'Adrien et d'Agnes
de Rudder

Eponfa Jofine Italins
fille d'Arnoul

Jacques vanden Broecke
Eshwin de la villes d'
Andemarde mourut le
10 avril 1612, filz de Jean.

Eponfa Jaacqueline van
Plancken ditte Masote
morte le 19 d'aout 1609
fille de gillaen et de wael-
burge (stij Catherine) de
Ruddere.

Charles van Spiere leijg'
de Moorghem et de
Raverijem, Receveur de
la hanse et basse Chastel
d'Andemarde

Eponfa Dame Livine
vander Vaerent

Adrien Del vael

Epa Mabelle vanden
Broecke

In fleur Cathol^{ne} vanden
Broecke epa Francois
Delvael fiere d'Adrien

Charles van Spiere leijg' de Moorghem
Raverijem &c Receveur general de la
Chastellnie d'Andemarde

Eponfa Dame Anne Del vael Dame de
Heerbede morte le 27 mars de l'an
1602 entore avec son Epous en l'eglise
parochiale de Moorghem

Dame Jennie marie van Spiere Eponfa le 26 d'aoust 1682. Adrien hies
Ballet leijg' de leeuwvanden. Eponfede de. 123 novec d'aoust tenent
au Chateau de Moorghem elle mourut le 26 d'avril 1686 yiff
a Moorghem.

Hiermee is bevestigd dat het tweede wapen in de zegelmatrijs *van der Plancken* is en dat de vierending verwijst naar de Oudenaardse Jacob van den Broucke (†1612) en Jacoba van der Plancken (†1609).

De identificatie van de wapens in de vierending beantwoordt evenwel nog niet de vraag van wie de zegelmatrijs *precies* is: een randschrift ontbreekt en zoals gezegd een gevierendeeld wapen kan gebruikt worden door een man in een echtpaar, een zoon van een echtpaar of een nog verdere mannelijke afstammeling.

Uit welke tijd dateert de zegelmatrijs? Is deze laat 15de-/vroeg 16de-eeuws dan het kan gaan om de hogergenoemde Jacob van den Broucke. Indien niet laat 15de- vroeg 16de-eeuws dan zou het ook kunnen gaan om één (of beide) van hun zonen, Jan Gillis, heer van Ter Beken, schepen en eerste raadspensionaris van Oudenaarde en advocaat in de Raad van Vlaanderen († Gent, begraven te Oudenaarde in de familiekerk in de St.-Walburgakerk, x 1607 met Anna van Boecholt) of van zijn jongere broer Willem die zich in Geraardsbergen vestigde¹³. Of van een nog verdere afstammeling zoals de zoon van Jan Gillis, nl. Antonius van den Broucke (Oudenaarde, 1 mei 1609 – 26 sept. 1674, x 1ste Wilhelmina Delvael, x 2^{de} Maria Theresia Jacobs), heer van Ter Beke, ontvanger-generaal van de kasselrij Oudenaarde die geadeld werd bij patentbrieven van 11 februari 1668? Zijn adelbrief maakt evenwel geen gewag van een *gevierendeeld* wapen.

Verder zoekend op het echtpaar vonden we nog volgende gegevens: Jacob van den Broucke was schepen van de stad Oudenaarde. Hij overleed op 10 april 1612 en werd er begraven in de St.-Walburgakerk in de St.-Sebastiaanskapel bij zijn echtgenote Jacoba van der Plancken (overleden 19 augustus 1609). Uit het opschrift op hun grafsteen blijkt dat onder de steen nog meerdere afstammelingen bij hun voorouders begraven werden en dat de steen gerestaureerd werd in 1657¹⁴. De arduinen steen met ingelegde koperen letters bevindt zich nog steeds in de kerk aan de noordkant, achteraan in de zijbeuk. Op deze steen van 232 x 144 cm staan buiten de tekst evenwel geen familiewapens¹⁵:

D.O.M. / MONUMENTUM / D. JACOBI VAN (DEN) BROUCKE VIRI SENATORI / ET D. JACOBE VAN(DER) PLANCKEN / CONIUGUM / NEC NON / D. JOANNIS VAN (DEN) BROUCKE EORUM PR.ITI / HUIUS URBIS PENSIONARIJ PRIMARIJ / CUIUS UXOR D. ANNA VAN BOCHOLT / MORTUA GANDAVI REQUIESCIT / DEINDE / D. ANTONIJ VAN(DEN) BROUCKE IO[ANNI]S PR.ITI / TERRITORIJ ALDENARD: QUESTORIS / ET D. GUILLELME DELVAEL PRIMI / ET D. MARIE THERESIA JACOBS 2 THORI / CONIUGUM / QUI HOC VETUSTATE COLAPSUM / RESTAURA-

VIT ANNO 1657 / BENE PRECARE VIATORE.

Op een wit vierkant marmeren steentje stond nog het wapen en de tekst: OSTIUM / MONUMENTI / NOB. D. / ANTHONY VAN (DEN) BROUCKE / TOPHARCHE DE TER BEKEN / ET FRANCISCI FILIJ / TOPARCHE DE / DIESVELT

In dezelfde bron met grafschriften uit de Oudenaardse St.-Walburgakerk vinden we op f° 25 een grafsteen vermeld uit 1529 van een ander echtpaar Isaac van der Mote x Juliana van den Wynckele (†1534) met vier kwartierschilden. Van de echtgenote waren de familienamen van vader en moeder: *Wijncke* en *Plancke*. Voor *Plancke* zien we opnieuw in het wapenschild getekend: 3 *jachthoorns*, naar heraldisch rechts gewend (de tekening is niet gekleurd). Het wapen van *den Broucke* vinden we in die bron overigens ook nog meermaals afgebeeld (f° 20v, 37, 37v): *een roos tussen een hertengewei*.

In zijn kwartierstatenboek noemt de Castro de echtgenote van Jacob van den Broucke, *Jacoba van der Plancken ditte Marote* en dochter van *Ghuillain* (Geleyn) en *Walburge* (alij *Catharine*) de *Ruddere*.

Eén van de bewaarde grafmonumenten in de Oudenaardse St.-Walburgakerk. Hier dat van burgemeester François van den Broucke (†1702) met de wapens van den Broucke (gevierendeeld met) Jacobs, Bo(u)cholt en Spira. (Zie blz. 51.)

Van der Plancken alias Marotte, een familie van tapijtwevers

Verder zoekend vonden we in een klein (17de-eeuws?) aantekenboekje ook de tekst terug van het grafschrift van haar ouders *Gheleyn van der Plancken gheseyt Maroten* en *Catharina de Ruddere* in de Oudenaardse St.-Walburgakerk *recht over den autaeer verre tusschen de twee pilaeren*¹⁶. Erboven was een familiewapen in schildvorm (echtgenoot) en eronder een familiewapen in ruitvorm binnen een cirkel (echtgenote). Helaas zijn in het aantekenboekje

overall slechts omtrekken van schilden getekend en nergens de inhoud van die wapens ... Maar de familie *van der Plancken* gezegd *Maroten* gebruikte dus wel degelijk een wapen.

Deze familie staat bekend als een familie van tapijtwevers en -handelaars te Oudenaarde¹⁷. De familie heette oorspronkelijk *Marotte* maar gebruikte vanaf het laatste decennium van de 16de eeuw een andere naam die 'prettiger' klonk want de oorspronkelijke naam *Marotte* betekent zoveel als *zotskap* of *narrenstok* ... Het gebruik van de naam *van der Plancken* kwam op de voorgrond bij Louis Marotte, echtgenoot van Elisabeth de Pickere. Gewoonlijk tekende deze zijn brieven als *van der Plancken*. In zijn omgeving sprak men meestal van *Loys van der Plancken* alias *Marotte*.

Toen de Antwerpenaar Marc Coomans en zijn schoonbroer uit Oudenaarde Frans van der Plancken (†1627), een kleinzoon van Geleyn van der Plancken *alias* Marotte en Catharina de Ruddere, zich in Parijs vestigden in 1601 op vraag van de Franse koning Henri IV om er tapijtweverijen op te richten, verfranst Frans zijn naam tot *de la Planche*¹⁸ (maar het monogram waarmee hij zijn tapijten markeerde bleef wel *FVDP*¹⁹).

Zijn zoon Raphaël van der Plancken volgde hem op. Op 6 januari 1628 schreef deze vanuit Parijs een brief (handelscorrespondentie) in het Vlaams aan de weduwe Jacques van de Kerckhove te Oudenaarde die bewaard bleef en getekend was *de la Planche* en 'met zijn zegel' (getranscribeerd en beschreven in het vermelde artikel in *Artes Textiles*). Dit stuk uit het Oudenaardse stadsarchief²⁰ vroegen we op, maar helaas betreft het een zegel gedrukt doorheen papier boven was en waarvan thans de indruk in het papier van de zegelstempel door allicht vele eeuwen druk van een dikke stapel papieren thans helemaal uitgevlakt is (ook alle andere bewaarde brieven, welke oorspronkelijk meermaals gevouwen waren en met ezelsoren, zijn thans eveneens extreem vlak). (*Zie afbeelding op blz. 57*)

Van wat in het zegelveld stond is niets meer herkenbaar. De omtrek van het zegel is een ovaal met een breedte/hogte verhouding en afmetingen die aansluiten bij de matrijs van Douai (22 mm H x 18 B) en de omtreklijn is ook *dubbel*. Maar het kan uiteraard niet de matrijs van Douai zijn, want deze behoort toe aan een lid van de familie *van den Broucke* en niet *van der Plancken*. Maar misschien dateert die ook wel van het begin van de 17de eeuw.

Eindnoten

¹ Gebruikte afkortingen: ANB: *Annuaire de la Noblesse de Belgique*, ARA: Algemeen Rijksarchief Brussel, FG: Fonds Goethals, hs: handschriften, KBR: Koninklijke Bibliotheek Brussel, SA: stadsarchief; J. BROUCKAERT, *Graf- en gedenkschriften der stad Dendermonde*, Dendermonde, 1896.

² Het originele zegel zit in: ARA, Rekenkamers, Denombrementen van de Wetachtige Kamer van Vlaanderen, nr. 5296 (de nrs. 5167-5349 betreffen het leenhof *Stenen Man* van Oudenaarde).

³ On-line raadpleegbaar op <https://patrimoine-numerique.ville-valenciennes.fr>.

⁴ TH. DE RENESSE, *Dictionnaire des Figures Héraldiques*, Vol. 1, Brussel, 1894, pp. 107-108: *trois cors de chasse posés 2 et 1*.

⁵ *De Leurere*: beschreven ANB 1913, I, p. 32; *ter Linden*: ANB 1890, p. 204 (6°); de Saint-Vaast: ANB 1913, I, p. 278.

⁶ Zie <<http://balat.kikirpa.be/photo.php?path=B032053&objnr=36702&nr=20>>, een steen in de muur met grafschrift van Frans van den Broucke, heer van Diesvelt, burgemeester van Oudenaarde (†7 feb. 1702) x Barbara de Leurere (†1698) met zijn gevierendeeld familiewapen en met op de vier hoeken de wapens *van den Broucke*, *Boucholt*, *Jacobs*, *Spira*.

⁷ F.-V. GOETHALS, *Dictionnaire généalogique et héraldique des familles nobles du Royaume de Belgique*, Vol. 1, Brussel, 1849, pp. 499–504. Nog eerder, in 1826 verscheen ook al een korte genealogie over vier pagina's in een bundel van 23 genealogieën (telkens apart genummerd) in: C. DE FRANQUEN, *Recueil historique, gé-*

néalogique, chronologique et nobiliaire des maisons et familles illustres et nobles du Royaume ... I, Brussel, 1826.

⁸ De genealogie van den Broucke bij Sars de Solmon schrijft: *Jacques van den Broucke, échevin d'Oudenaarde mourut le 10 avril 1612, gît à Sainte Walburge du dit lieu, épousa . . .* [niet ingevuld], *filie de . . .* [niet ingevuld] *Gillain dit Marotte et de Catherine de Rudder*. De 'familienaam' *Gillain dit Marotte* moet een verhaspeling zijn, gezien deze schepen van Oudenaarde huwde met *Jacoba van der Plancken* gezegd Maroten, dochter van *Gillain* en *Walburga* (of *Catharina*) de *Ruddere* (zoals bij de *Castro* vermeld, zie verder).

⁹ Wapens evenmin beschreven in: *HELLIN, Histoire chronologique des Evêques et du chapitre exempt de l'église cathédrale de S. Bavon à Gand, suivi d'un recueil des épitaphes modernes et anciennes de cette église*, Gent, 1772, pp. 159-160.

¹⁰ [PH. BLOMMAERT, J. DE SAINT-GENOIS, PH. KERVYN DE VOLKAERSBEKE, EM. SCHOORMAN, C.P. SERRURE, A. & H. SURMONT, H. VAN DAMME-BERNIER], *Graf- en Gedenkschriften der Provincie Oost-Vlaanderen - Inscriptions funéraires et monumentales de la Flandre orientale. 1e reeks - 1e série: parochiekerken - églises paroissiales, I (St.-Maarten (Ackergem), H. Kerst (St.-Sauveur), St.-Michiel), II (St.-Jacobs, St.-Niklaas), 2e reeks - 2e série, kloosterkerken - églises conventuelles, I (Predikheren (Dominikanen), St.-Stevens gezegd der Augustijnen), II (Recollecten, Capucijnen), 3e reeks - 3e série: parochien der dekeny van Gent extra muros - paroisses du doyenné de Gand extra muros (Afsnee, St.-Amandsberg, Bottelaere, St.-Denijs-Westrem, Destelbergen, Desteldonck, Dorenzele, Drongen, Evergem, Gentbrugge, Gontrode, Gysenzeele, Heusden, Landscauter, Ledeberg, Melle, Melsen, Vinderhaute), 4 vols., Gent: L. Hebbelynck, 1857-1870.*

¹¹ PH. KERVYN DE VOLKAERSBEKE, *Les églises de Gand. I. Eglise cathédrale de Saint-Bavon*, Gent, 1857, p. 204.

¹² SA Oudenaarde, Gift Desmanet de Biesme, nr. 41, f° 72r: kwartierstaat van *Jenne Marie van Spiere*. Frans *Jozef de Castro* geeft ook in één van zijn andere handschriften (Kon. Oudh. Kring Land van Waas, St.-Niklaas, Archief de *Castro*, doos 1, nr. 1704) op f° 10v i.v.m. het echtpaar *Robertine Françoise BALLET* x *Jean-François de Castro* een tekening van liefst 32 voorouderlijke kwartieren (in 4 kolommen van telkens 8 kwartierschilden). Helaas maakte hij hier in zijn tekening een foutje: de wapenschilden *van den Broucke* en *Stalins* (rechts onderaan in zijn tekening) zijn er per abuis van plaats (en van geslacht) verwisseld...

¹³ Over deze laatste geven de genealogieën in *GOETHALS* en *ANB* 1913 geen verdere bijzonderheden tenzij dat zijn tak uitstierf in de tweede generatie.

¹⁴ SA Oudenaarde, Fonds Desmanet de Biesme, nr. 40, f° 22 (f° 17-37 zijn *Opschriften van de graeven ende tomben der Stadt Audenarde en Pamele die noch leesbaar waeren in den jaere 1716 als volght hier naer* en f° 38v-42: *Grafschriften van de stad Audenarde getrocken uyt een handschrift gemaect voor de beeldtstormerije dew(elcke) int jaer 1716 niet meer leesbaer en waeren*. (Opm: in dit handschrift staat in potlood bij het ex libris ten onrechte bijgeschreven dat dit het ex libris zou zijn van *kanunnik*

de Castro y Toldeo (Eugenius Ignatius), zie P. DONCHE, 'Heraldische ex libris van enkele leden van de familie de Castro y Toledo', in: *Heraldicum Disputationes*, pp. 72-91, i.h.b. p. 79. Het is het ex libris van zijn achterkozijn Frans Jozef de Castro y Toledo.)

¹⁵ R. VAN BELLE, *Corpus Laminae. Belgische koperen graf- en gedenkplaten 1143-1025. Catalogus*, Brugge, 2017, pp. 757-758 en fig. 1029a, 1038b en 1039.

¹⁶ KBR, afdeling hs, FG 1651 (11 folio's), f° 7: SEPULTURE VAN(DEN) EERSAEMEN GHELEYN VAN DER PLANCKEN GHESEIJT MAROTEN FS ARENTS DIE OVERLEET DE(N) 5 SEPTEMBRIS 1580, DEN WELCKEN HADDE GETRAUWT JONCVR(OUW) CATHARINA DE RUDDERE FA JANS, DIE OVERLEEDT DEN 1-EN DECEMBRIS 1593 ENDE LICHT BEGRAVEN IN DE KERCKE 'T AUD(ENAERDE) EN(DE) HADDEN 'T SAEMEN IX KINDEREN: VRAUW MARIE ABDESSE VA(N) MAAGDENDAELE, JAN, GHELEYN, MR ARENT, P(RES) B(IT)RE 3EN PORTIONNIST VAN EYNNE GHELEYN, LOYS, JACQUELIJNE, CHAREL EN(DE) CHAREL. BIDT VOOR DE ZIELEN. Zie ook L. VAN LERBERGHE & H. RONSSSE, *Audenaerdsche Mengelingen*, Oudenaarde, dl. V (1854), p. 481 die vermeldt dat het grafschrift toen werd afgeschreven in 1840.

¹⁷ J. DUVERGER, 'De Oudenaardse tapijtweversfamilie Van der Plancken alias Marotte vóór 1601', in: *Artes Textiles*, 8 (1974), pp. 65-70.

¹⁸ GUY DELMARCEL, *Het Vlaamse wandtapijt van de 15de tot de 18de eeuw*, Tielt: Lannoo, 1999, p. 210.

¹⁹ https://fr.wikipedia.org/wiki/François_de_La_Planche.

²⁰ SA Oudenaarde, Neringe van St-Barbara, nr. 834/V, *Brieven rakende den koophandel in tapijten*, nr. 1281bis. Onder het zegel staat als afzender *Monsieur Plancken. Den 6 januare 1628*. In dit dossier steekt nog een tweede brief van 14 september 1628 in van zelfde afzender en bestemming, maar hiervan is alle was en het zegelpapier verdwenen.

